

JOAN CARLES ARPÍN
Geògraf

PLAÇA DEL POBLE

Urbanisme en clau femenina

Per unes ciutats igualitàries: el disseny de l'entorn urbà també és una qüestió de gènere

Hi ha esdeveniments socials que et fan alterar la teva programació d'articles d'opinió, si és que ja tens una planificació a priori, sempre desitjable. Així que ajornaré el que tenia previst per a aquest mes, que era d'aquells que no agraden gaire a molts *urbanites* motoritzats i ja agafaré el paraigua a l'abril, per allò d'aigües mil.

Afortunadament l'actualitat, de tant en tant, et sorprèn i altera la teva quotidianitat amb el que semblaven causes perdudes, com les lluites socials de base, aquelles que ocupen els carrers de ciutats i pobles i els emplen de color, càntics reivindicatius i sorolls de clàxon dels que mai s'assabenten de res. Però sobretot els emplen de dignitat, solidaritat i lluita democràtica.

Això és el que va passar el passat dia 8, el Dia internacional de la dona, que no ha estat aquest any una celebració més. Fins i tot al nostre país, tímid per naturalesa –no m'agradaria dir submís: ho he dit?–, on es va fer la presentació del moviment Acció Feminista d'Andorra, sens dubte, un pas endavant en una lluita que és cosa de tots, però que és a elles a qui correspon el protagonisme. El camí no serà fàcil, amb murs institucionals per endavant, però si Arquímedes només necessitava un punt de suport per moure el món, un mur està sentenciat, el suport d'aquesta causa ja és múltiple i toca mirar cap endavant.

El cert és que a molts els van sorprendre les mobilitzacions que hi va haver a Espanya i, si no, ja vau veure el senyor Rajoy amb un llacet; és el que té no tenir memò-

ria o bé una moral flexible, però no parlarem ara d'això. El triomf d'aquest dia va tenir un aspecte geogràfic important, i és que no van ser unes manifestacions superditades a les grans aglomeracions urbanes, sinó que es va estendre a ciutats mitjanes i petites, a pobles i al món rural, un fenomen que li dona força i recorregut, no estem davant d'un fet anecdòtic i nimi.

Parlant de ciutats, d'entorns urbans i feminisme, què podem dir? Quin vincle trobem entre una cosa i l'altra? O és que m'agrada

Les dones són les principals usuàries del transport públic; els homes, del privat

Elles volen carrils bici i passos zebra; ells, millors calçades i més aparcaments

frivolitzar? Doncs bé, resulta que la desigualtat de gènere també es manifesta en la planificació urbana, que incideix en les activitats diàries dels habitants. Per exemple, s'han realitzat investigacions sobre gènere i mobilitat en diferents països europeus, com ara *Women and Transport: Guidance and Checklist*. I, tot i les característiques socioeconòmiques i culturals particulars de cada país, les conclusions determinen que hi ha diferències significatives en l'ús i necessitats que homes i dones te-

nen respecte a la mobilitat.

Els homes fan servir més el transport privat i les dones són les principals usuàries del transport públic (autobús, bicicleta, etc.). Segons diverses fonts, les dones solen triar com a elements necessaris per millorar la mobilitat de la seva ciutat equipaments com els semàfors, passos zebra, carrils bici i transports públics en general. Mentre que els homes opten per equipaments relacionats amb el vehicle privat, com aparcaments o millora de calçades.

El model de mobilitat d'una ciutat determinarà si certs sectors poblacionals, com les dones (però també la gent gran o els menors, per exemple), podran accedir a la feina, a temps d'oci o a la vida cultural. Si una ciutat vol integrar tots els sectors poblacionals ha d'apostar pel transport públic.

Els plans urbanístics han de fomentar l'equitat de gènere en l'ús de l'espai urbà i dels equipaments, ja que fins ara les ciutats han reflectit l'estructura patriarcal de la societat, una visió economicista i poc social.

Una de cada tres dones occidentals ha patit alguna situació d'assetjament sexual al carrer, així que calen ciutats més segures, on es generi vida al carrer, més inclusives i participatives, amb distàncies pròximes i que no sigui imprescindible el vehicle privat, si no és una bicicleta, és clar.

Sobretot, s'ha d'abandonar la idea dominant que l'urbanisme és neutre i hem de repensar l'espai públic amb perspectiva de gènere; és el moment.